

NOVA PRAVDA

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gradišče 7, levo. — Telefon št. 77. — Naročnina 3 din. na mesec. — Posamezna številka stane 75 para. — Inserati po dogovoru. — Rokopisov ne vračamo. — Poština plačana v gotovini.

Za stavkujoče rudarje.

Poziv vsem pristašem in prijateljem stranke!

Pozivljamo vse dobronamerni pristaše in prijatelje stranke naj pri-skočijo na pomoč bednim stavkujočim tovarišem — trboveljskim rudarjem in jih podpirajo s prostovoljnimi prispevki, katere naj pošljejo na strokovno tajništvo Narodno Socijalne Zveze, Ljubljana, Narodni dom.

Ljubljana, dne 25. avgusta 1922.

Celo leto smo zopet čakali na žetev v nadi, da bomo doživeli cenejši kruh, da si oddahnemo od neizmerne draginje, ki je nas davila. Prišel je čas žetve, polja so obilno obrodila, zlato klasje je spravljeno v shrambe, toda tega, kar smo pričakovali, nismo pričakali. Nasprotno dočakali smo nekaj, kar so naši ljudje najmanj pričakovali. Kljub ravnokar dovršeni žetvi, ki ni bila baš slaba, kakor zatrjujejo poročila, so začele rasti cene vsem poljskim pridelkom. Če cene poljskim pridelkom na jesen rastejo, pomeni, da nas čakajo strahoviti časi.

Vedeli smo, da mora priti enkrat do poloma. Povsod je takemu vladanju, kakor ga imamo pri nas, sledil prej ali slej polom. Svarili smo mero-dajne kroge, naj krenejo pravočasno s poti, na katero so se podali. Za odgovor smo dobili par psovok vladnega časopisja, kot nameček pa še očitek, da smo protidržavni elementi, ker nismo prizanašali korupciji. Sedaj doživljamo žalostno zadoščenje, da smo imeli prav.

Beograjsko vladno časopisje je postalo zadnje čase sila nervozno. Pomagajte reševati državo, rešite narod, pišejo danes ti listi. Potapljammo se, kje je vlada, kje so ministri, zakaj se kralj ne vrne v domovino, tako pišejo listi v naši prestolici. V Beogradu je prišlo zadnje čase do večjih izgredov radi silne draginje, ki je nastopila. Beograd sredi najbogatejše zemlje, pa je najdražje mesto na svetu! Da, takemu vladanju, kakor je pri nas, ni pomoči. Da bi sam bog pustil deževati cekine, naša vlada bi sigurno tudi ta blagoslov uničila in narod bi kljub temu trpel, kakor trpi danes.

Hudim časom se bližamo, o tem ni dvoma. Danes ne vidimo več nobenega izhoda, demokrati, radikali in slovenski samostojneži so jo preveč zavozili.

Ljudstvo obupuje. Slovenski rudarji so stopili v stavko. Neznosna draginja je prisilila neumorne delavce, da se poslužijo zadnjega sredstva, da si rešijo golo življenje. Delavstvo drugih strok bo prisiljeno slediti jim. Ali unreti lakote ali se poslužiti skrajne obrane. Vsaka količnik poštena vlada bi skušala v takem kritičnem položaju rešiti zamotane razmere kolikor mogoče uspešno. Ne tako pri nas. Vladno časopisje, ki ne čuti nobene draginje, ker ga zalagajo banke in žive razne druge koruptne »zarade«, je že začelo hujskati proti delavstvu, ki se bori za golo življenje. »Jutro« že vidi v rudarski stavki politične motive in zahteva najostrejšo odredbo. Vsakemu tudi »Jutro« je jasno, da o kakih političnih namenih ni govora, toda »Jutro« hoče zasukati stvar tako, da bi se vladi, to je demokratom, radikalom in slovenskim samostojnežem omogočilo, da nastopijo energično proti delavstvu. Banke so v nevarnosti, zato »Jutro« vpije.

Tako se je vladalo pri nas štiri leta. Država je našim kapitalistom za to tukaj, da jo gulijo. Državna moč je ustvarjena edino za to, da se ubogo ljudstvo pritisne ob tla, kadar si upa dvigniti glas, da bi tudi rado

živelo. Kjer je država samo eksploatacijsko sredstvo za banke, verižnike in z njimi zvezane politike ter časopisje, ki izhaja takorekoč zastonj, tam mora priti do popolnega poloma.

Mi se potapljammo, kriče v Beogradu. Policija pomaga, kričita »Jutro« in »Slovenski Narod« v Ljubljani! — — —

Stavka rudarjev v Trbovljah.

V nedeljo dopoldne je spontano izbruhnila v Trbovljah rudarska stavka. Stavka se je tekom včerajšnjega dneva raztegnila na vse rudokope, tako da je stavka že v vseh revirjih v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku itd. Po šestmesečnem moledovanju po zvišanju mizernih rudarskih plač je torej moralo rudarstvo poseči po zadnjem sredstvu, po stavki. In kdo je zakrivil stavko?

Trboveljska družba in vlada!

Trboveljska družba absolutno ni hotela ničesar slišati o upravičenih delavskih zahtevah in zato so delavci potom svojih organizacij napravili vse zakonite korake, da dosežejo svoj cilj. Zadnje dni je bila deputacija rudarjev v Beogradu in se je pri tej priliki oglasila tudi pri ministru Žerjavu, ki je obljubil svojo takojšnjo pomoč. Ker je v revirjih vladalo razburjenje, so sklicale vse štiri organizacije za nedeljo 20. t. m. javen shod, katerega namen je bil objaviti delavstvu uspehe intervencije v Beogradu in zavleči stavko vsaj za štirinajst dni, dokler minister Žerjav ne napravi korakov, ki jih je obljubil napraviti. V zadnjem trenutku pa je vlada potom celjskega okrajnega glavarstva javen shod rudarjev prepovedala. Vkljub prepovedi se je zbrala na zborovališču preko 5000 glav broječa množica, kateri je bil prebran odlok o prepovedi shoda. Množica se je mirno razšla, a odgovor na vladno prepoved je bila stavka, katero je delavstvo spontano vpriporilo. Revirji so se začeli prazniti in delavstvo je odhajalo še isti dan na kmete. Zastopniki organizacij so stavko proglasili za splošno in odredili takoj vse potrebno, v zaščito bednih rudarjev. Na sestanku zastopnikov vseh organizacij se je takoj sklenilo ustanoviti posredovalni odbor, sestojč iz poslancev vseh političnih strank, katerim pripadajo organizacije in rapsiti naj ta odbor posreduje med delavstvom in družbo, da se stavka čimprej konča. V posredovalnem odboru so za NSS narodni poslanec Anton Brandner, za SLS nar. poslanec Gosar in za soc. demokrate nar. poslanec Korun. Upamo, da napravi ta odbor vse potrebne korake pri družbi in vladi, da se stavka čimprej zajezi.

K izbruhu sedanje rudarske stavke pripominja »Slov. Narod« nastopno:

Kakor čujemo, se računa s tem, da bo stavka trajala polna dva mesca. Da lahko ima takšna stavka za naše gospodarstvo in za vso državo katastrofalne posledice, je jasno. Zato je dolžnost vlade, da brez odlaganja stori vse potrebno, da se stavka takoj konča. Koga zadene krivda za to stavko, ni težko uganiti. Je to Trboveljska premogokopna družba, ki pozna samo svoje materialne interese, dočim ji je vse drugo deveta briga. S stavko je občutno prizadeta vsa naša javnost, interesi naše države so ogroženi, zato pričakujemo

Vsebina:

Rudarska stavka v Trbovljah. — Razišnost naših državnikov. — Kako se zanima vlada za draginjo. — Dolarsko posojilo. — Državnozbornske volitve na Poljskem. — Kapitalistična Rusija. — Komu se naj izročajo podpore za stavkujoče.

od vlade, da takoj napravi energične korake, da pride do sporazuma med delavci in Trboveljsko družbo. To ji bo tem lažje storiti, ker so delavci, na katerih strani so to pot simpatije vse naše javnosti, pripravljeni, kakor smo informirani, takoj pričeti z delom, ako družba sprejme posredovalne predloge, ki jih je stavila vlada. Kakor čujemo, je glavni vzrok, da je tako nepričakovano izbruhnila stavka, to-le: Delavci so zahtevali odgovor na svoje zahteve do sobote, mesto odgovora pa so dobili obvestilo, da družba ne more vzeti zahtev v pretres, češ, da se ne nahaja zadosti članov upravnega sveta v Ljubljani.

Rudarskemu delavstvu, vsemu proletarijatu in javnosti Slovenije.

Obupni življenjski položaj trboveljskih rudarjev in njegovo brezmejno izkoriščanje od strani trb. družbe sta prišla v pregovor ne samo v Sloveniji, ampak že široko po svetu.

Izsušeni rudarji kopljejo globoko pod zemljo črni diamant, ki hrani celokupni promet in industrijo in z njim celokupno gospodarsko življenje; ti izsesani trpini stradajo in živijo po svojih brlogih človeka nespodobno življenje in dobijo 70 kron povprečne dnevne plače. Ko pa prihiti sila do vrhunca, ko zapreti splošna lakota po rudarskih revirjih in so zastopniki gladojočih prisiljeni zahtevati draginji odgovarjajoči povišek, tedaj zamrmrajo nevedneži in zlohotežji:

»Trboveljski rudarji so se že zopet oglasili. Kaj pa hočejo ti neprestani rušilci reda in rada, država je v nevarnosti.«

Da, da. Država je v nevarnosti, če preti pogin 40.000 rudarjem in njihovim družinam.

In tak čas je zopet tu. 20 mesecev je minulo od tritedenske stavke v trboveljskih revirjih, ker je na ultimatum vlade dovolila en del zahtevanih mezd. Medtem je šla draginja z divjo naglico navzgor, a plača se ni povišala niti za desetino od tega. Rudar je padel v tako obupno stanje, v kakršnem se še ni nikoli nahajal.

Delavski zastopniki so ukrenili vse, da bi rešili mezni spor normalnim potom.

Dne 20. aprila so poslali na družbo, vlado in vse kompetentne oblasti spomenico z zahtevo, da se mezde za 100 odstotkov povišajo. Takoj po tej spomenici so intervenirali v Beogradu pri ministrstvih zastopniki delavstva. A odgovora niso dobili nobenega.

Dne 21. junija so zastopniki delavstva odpotovali v Beograd in izročili osebno pri ministrstvih ponovno spomenico, v kateri zahtevajo, da vlada podpira njihove zahteve pri trboveljski družbi.

Dne 23. junija so delegati delavstva osebno oddali spomenico pri vseh parlamentarnih klubih, da se zavzamejo za ugodno rešitev meznega vprašanja.

Po vseh teh korakih, prošnjah in intervencijah je trboveljska družba prišla na konferenco, pri kateri pa je takoj v začetku izjavila, da se sploh obvezno noče pogajati. Pri najboljši volji, požrtvovalnosti in potrpežljivosti je ta izjava, ki bije vsakemu pravnemu čustvu v obraz, pogajanja razbila.

Dne 4. avgusta so delavski zastopniki ponovno poslali spomenico na kompetentna ministerstva in oblasti, da se trboveljsko družbo v smislu § 26 Ustave primora k obveznim pogajanjem.

Dne 6. avgusta so se vršili shodi v rudarskih revirjih, katerih se je udeležilo nad 6000 gladojočih in ob tej priliki so se ponovno odposlale resolucije v gori navedenem smislu, spremljane z jokom in obupom gladojočih na vse merodajne oblasti.

6 mesecev že trajajo in se zavlačujejo prošnje živih podzemskih okostnjakov, ki pričajo o nadčloveški potrpežljivosti in miroljubnosti rudarjev, vse trkanje na vrata bogatinov je bilo brezuspešno — vrata so ostala trdo zaprta in slišal se je le kruti nasmeh blaznih debelih izkoriščevalcev, katerim je denar ljubši kot življenje 40.000 rudarskih delavcev, žen in nedolžnih otrok.

Ali je Slovenija že videla večjo blaznost in krutost debelih mogotcev?

Odgovor trboveljskih mogotcev na morje lepih besedi in prigovarjanj je bilo povišanje plače na šilt za 20 K, potem ko je družba dobila od vlade plačane težke milijone.

Ali pomislite ta strašen grd cinizem.

Takoj na to je družba povišala cene življenjskih potrebščin v svojih konzumih, na katere so rudarji navezani, za

49 %

Kost, ki jo je nam vrgla z eno roko, je pograbila z dvema rokama nazaj in z njo še lep del starih mezd.

Ta vnebovpijoči čin, ta blazen hudoben nasmeh debelega kapitalista je spravil delavstvo v obup. Ali vendar se je oglasilo ponovno delavsko zastopstvo proti volji širokih mas, da posreduje pri vladi v smislu Ustave.

Dne 14. avgusta so se delavski zastopniki oglasili po svoji deputaciji pri ministru dr. Žerjavu, ki je izjavil previdno, da ni kompetent v tej zadevi, vendar bo skušal potom rudarskega glavarstva uplivati na družbo, da se obvezno pogaja. Na koncu je dejal, da preostaja samo še klašna borba, če so izčrpana vsa druga sredstva.

Isti dan so delavski zastopniki na podlagi te intervencije poslali na rudarsko glavarstvo v Ljubljani poziv, ali stopi družba v obvezna pogajanja, da to izjavi do 19. avgusta.

Razen navedenih spomenic, vlog, prošenj, intervencij, resolucij so se podvzeli še drugi nešteti koraki, tako oficijelno kakor tudi privatno.

Ali je rudarsko delavstvo opravičeno v svojih minimalnih zahtevah? Ali so njegovi zastopniki ukrenili vse korake, ki so v interesu reda in dela v državi in mirne rešitve meznega vprašanja. Odgovor na ta vprašanja je samo eden:

Da, da, da.

Ali je družba pokazala vsaj malo dobre volje za red in rad in mir:

Nič, nič, nič.

Kdo je torej kriv, da je poseglo rudarsko delavstvo po zadnjem sredstvu samoozbrambe pred poginom lakote? Kdo je zakrivil stavko?

To je blazna požrečnost trboveljskih kapitalistov in njen brezmejni cinizem. Rudarji in njihovi zastopniki si umijejo roke nad zločinom, ki ga uganja kapitalist z gladnim trpinom.

Javnost naj na podlagi teh dejstev sama presodi, kje je pravica in kje je ni.

Ali naj bo večje važnosti za sožitje v državi 50 nemških in z njimi v bratskih objemih slovenskih judov ali življenje 40.000 mož, žen in nedolžnih otrok.

Ali bo celokupna pošena javnost, ki ima le trohico ljubezni do sočloveka dovoljevala, da judje ubijajo na tisoče nedolžnih z najstrašnejšim sredstvom ... smrtjo od lakote.

Ali bodo ljudje, ki ljubijo to državo dopustili, da 50 judov uničuje v svoji blazni požrešnosti red, rad in mir.

Gladujoče žene in nedolžni otroci prosimo, da nas javnost v našem obupnem položaju moralno kakor materijalno podpira.

Mi se ne borimo za politične koristi, temveč za košček kruha.

Kako potujejo naši ministri?

14. in 15. t. m. je bil v Ljubljani kronski svet, katerega so se udeležili vsi ministri. Kar jih ni že preje prišlo v Slovenijo, so se pripeljali v Ljubljano zvečine v pondeljek — s posebnim vlakom. Seveda, vsak minister »demokratske države«, kakor je naša, mora imeti svoj salonski voz na razpolago! Pa to še ni vse. Vsak minister mora imeti takoj, ko kje izstopi, na razpolago tudi svoj avtomobil. Ker pa pripada k vsakemu avtomobilu tudi šofer, tudi tega ne smemo pozabiti. Gospod minister pije neizmerno rad »crnu kafu«. Kdo mu jo zna bolje pripraviti, ko njegov »podvornik«. Tudi ta mora na potovanje.

Da milostive ne ostanejo ob takih prilikah rade doma, kakor se tudi otrok ne more pustiti samih, je samobsebi umevno. Zato mora tudi »podvornik« ž njimi. Ako se privesi le še nekaj porodice, je vagon premajhen. — Ni čuda torej, če potrebuje vsak minister svoj voz, več ministrov pa posebni vlak.

Pa zakaj ne bi »reprezentirali«, saj plača vse dobro ljudstvo! In kako tudi ne bi tega storilo z veseljem, ko je vendar vlada tako »demokratska«, da razsiple državno, to je ljudsko premoženje, s polnimi rokami, dela po inozemstvu velikanske dolgove, svoje »demokratske podložnike« pa pusti prav »radikalno« stradati.

Čegavi žulji so to pridobili, kar se brezvestno zapravlja od vladnih zastopnikov? Reprezentirajte s tem, da odpravite draginjo ter omogočite državljanom skromno življenje, ne pa da se šopirite pred celim svetom

Tajfun pride . . .

Grozoviti vihar, ki je pred kratkim neusmiljeno opustošil južno Kitajsko in ki je uničil življenje 30.000 ljudem, je v onih krajih le prepogosti strašni gost. Kakor pripoveduje neka Angležinja, ki se je vrnila iz kineškega »tajfunovega pasu«, imajo tam v nevarnem letnem času organizirano posebno svarilno in obrambno službo.

Lokalni listi imajo poseben postor, v katerem naznanjajo s hieroglifskimi, tajnimi, samo pomorščakom umljivimi znaki vremenski položaj. Priprosti ljudje iščejo samo nadpis »Tajfun v Luconu«, v središču vseh nevarnih orkanov. Kakor hitro bero ta nadpis, pazi vse na znamenja, s katerimi se naznanja prebivalstvu na gotovih mestih, kod in v kateri smeri divja tajfun. Rdeč stožec n. pr. pomeni, da je tajfun oddaljen približno 320 km, črn stožec pa naznanja, da se bliža z bliskovito naglico. Strel iz velikega topa opozarja ljudi, da je orkan le še kakih 160 km oddaljen in da ga lahko pričakujejo vsak trenutek. Sedaj opazujejo barometer ter se s strahom pripravijo na neurje. Medtem so že zaprli okna, jih zadelali z mrežami, hlodi in vrečami, polnimi peska, tako da izgleda mesto, kot oblegana trdnjava. Iz vrtov pospravijo na varno vse cvetlice, v pristanišču so pripravljene vse ladje, da takoj odplujejo na široko morje. Mali parniki vlačijo od vseh stran džunke v varen kotiček, ki je nalašč zato pripravljen.

z neumestno eleganco in puhlim luksuzom, toda ne pomislite, da tuji vedo, da velik del prebivalstva lakote gine in da tirate s svojim početjem državo »na kant«.

Gospodje, ste li opazili, kako navdušeno vas je v torek 15. t. m. pozdravljalo tisoče in tisoče broječe ljudstvo na vsokolskem telovadišču?! Razen treh ali štirih najetih kričačev, se ni nikdo zmenil za vas. Kvečjemu se je čula trpka opazka, kakor: »Kaj pa ta Miklavž pri nas išče? (Pašič ima namreč dolgo, belo brado. Op. ur.) Mari bi šel z mesarjem (namreč Pucljem, op. ur.) kupovat za svojega sina vole.«

Tako in nič drugače sodi ljudstvo, pa se potem vozite vsak s svojim vlakom, če se hočete. — Ljudski glas — božji glas! Zatorej, boga se bojte!

Politične vesti.

Zemljoradniški klub se pripravlja na konferenco, ki se bo menda vršila nekje v Bosni. V svoji izjavi, ki jo je izdal te dni, hudo napada vladne stranke, ki so pripeljale naš narod na rob propada. Odločno zavrača sumnjičenje vladnih strank, da hoče povzročiti revolucijo v Bosni in Dalmaciji in dokazuje, da dela vlada sama v teh deželah že tri leta revolucijo. Prestala je vsaka pravica. Posestniki delajo kar hočejo, strankarska korupcija je dosegla višek. Res lepe razmere vladajo v naši državi.

Kraljevi grad v Sarajevu. Ministrski svet namerava sarajevski konak prirediti v kraljevi grad, v katerem naj bi kralj stanoval, kadar bi bival v Sarajevu. Sedaj stanujeta v konaku pokrajinski namestnik in komandant armijske oblasti.

Kako deluje vlada proti draginji. Komitet ministrov za pobijanje draginje še ni dovršil svojega dela, ker še minister Pucelj ni prišel v Beograd, da bi povedal, kako stoji z žetvijo. Pucelj je namreč še na počitnicah. Delo komiteja je »ovirano«, ker ni skoraj nobenega ministra v Beogradu. Kam se pa tudi mudi, saj vendar draginja ni zajec, da bi zbežala, bo že počakala, da se gospodom ministrom zljubi priti v Beograd še vedno bo ž njo preveč neljubega posla. Dr. Kumanudi se je odpeljal v Macedonijo. Drugi član ministrskega protidruginjskega komiteja je čutil naenkrat potrebo, da gre med svoje volilce. Da, da, ti naši ministri in pa draginja! Kakor vse kaže, ni

Kakor svinec tlači celo mesto, pristan in prebivalce mučno pričakovanje. Vse upa, da pojde po sreči, vendar pričakuje vsakdo najhujše. — Te priprave se vselej ponavljajo, kakor hitro se pokažejo svarilna znamenja, in v letnem času, ko razsaja tajfun, mine mirno komaj kak teden.

Orkan napovedujejo navadno soparni dnevi z neznosno vročino. Ko je odbučal, nastopi deževno vreme, ki traja teden dni. Z gora pridrve v reke narasli potočki in gorska pota, ki vodijo v mesto, se izpremene v male slapove, pri tem ko so navadni vodopadi podobni Niagarinim slapovom.

Papež kot človek.

Bili so nekdanj tudi za papeže boljše časi. Živeli so udobnejše, kakor danes. Njihova kuhinja je slovela. Toda časi se izpreminjajo. »Tempora mutantur« so trdili že stari Rimljani.

Kar se čuje o življenju Pija XI., to ne spominja nič na blesteče dvorno življenje Leona X., temveč veliko bolj na samostansko enostavno življenje Hadrijana VI. Še Benedikt XV. je polagal med svojimi štirimi stenami več pažnje na dostojanstvo. Bil je pač potomec stare plemenitaške rodbine in bilo je umevno, da je ostal tudi kot papež v celem svojem svojstvu plemenitaše. Ne tako Pij XI. Kot sin malega meščana in kot učenjak ne daje na zunanost nič. Niti za najmanjše užitke, brez katerih ne more

več daleč čas, ko nas bodo ti brezvestneži, ki se norčujejo iz ljudske bede prisilili, da z njimi pošteno obračunamo.

Konferenca male antante. Kakor smo že poročali, sta se odpeljala kralj in kraljica v Marijanske Lazne na Češkem. Tja sta se podala tudi ministrski predsednik Pašič in zunanji minister Ninčić. V Pragi se bo vršila važna konferenca med češkimi, romunskimi in našimi državniki. Tudi predsednik češke republike Masaryk je prispel v Marijanske Lazne.

Uspehi važne konference. V Beogradu zborujejo in rešujejo naš železniški promet vsi ravnatelji železniških ravnateljstev. Rešili so stvar tako, da so zabičili vsem postajenačelnikom, da so pod visokimi osebnimi kaznimi odgovorni, če se zadržijo ali izloči kak voz, ki je namenjen ministrstvu za šume in rude. Te vesti nismo čitali v kakem humorističnem listu, kakor bi znabiti kdo mislil, temveč jo je prinesel državni tiskovni urad veselim državljanom Jugoslavije v letu Gospodovem 1922. E, pa bili su sakupljeni železniški strojnari i načinili su, da će biti odmah red. Pa tako se radi, boga mi. Sasvim dobro.

Po njihovih delih jih boste spoznali. Hinavska pisava »Jutra« je znana. Toda včasih le pove resnico. Ker si tokrat ni upalo očitno udariti po rudarjih, jih je hotelo zabosti od zadaj. V stavki rudarjev, v katero je bilo delavstvo naravnost prisiljeno, je zavohalo »Jutra« politične nagibe in začelo klicati policijo na pomoč. To je taka neverjetna lumparija, ki so jo zmožni samo ljudje, ki so dvigali milijone na račun demokratske stranke, ne da bi stranka kaj o tem vedela.

Ameriško posojilo. Nesrečno ameriško posojilo dela našim državnikom velike skrbi. Ne kako ga bodo poplačali — to bodo storili že državljani — ali pa plodonosno naložili, to jih ne skrbi. Skrbi jih, kako si bodo razdelili provizije. Dobro poučeno »Jutra« je ta teden naznanilo, da je vse pisanje o provizijah čenčanje, češ da še niti vinar ameriškega posojila ni došel. »Jutra« bo že vedelo . . .

Klerikalci zadnje čase kaj radi pisarijo o naši stranki. Gospodom, ki uče, da so reveži zato na svetu, da si služijo bogatini s tem, da jim dajejo milodare, nebesa in da hoče bog reveže in bogatine, bi svetovali naj puste socializem pri miru. 2000 let že rešujejo človeštvo, kako so ga

izhajati le malo bolje situirana italijanska buržuazija, nima smisla. Če beremo papežev jedilni list, se moramo njegovi skromnosti naravnost čuditi.

Pijus dela navadno do ene ure po polnoči pri svoji pisalni mizi v spalnici. Med sedmo in osmo uro zajutraj se poda v svojo privatno kapelico (to je soba, kjer je umrl Benedikt XV.) in mašuje. Tu in tam bere mašo tudi pred povabljeni, romarji, visokimi cerkvenimi dostojanstveniki itd. v »Capella del Sacramento« v drugem nadstropju, pod svojim stanovanjem. Nato sledi v mali jedilnici zajutrek, ki je tako enostaven, da ne more biti bolj. Velika skodelica mlečne kave in suh kruh. Po zajutreku se pogovarja najmanj eno uro s kardinalom, državnim tajnikom Gasparri-jem. Pogovor se suče okoli dnevnih novic in ponoči došlih brzojavk. Za tem pridejo na vrsto državne avdijence, ki trajajo navadno do 2. ure popoldne. To se pravi do »Colazione«, obeda, ako se more ta papežev prigrizek sploh tako imenovati. Krožnik juhe iz sočivja, napravljene na lombardski način, mesna jed s prikuho, malo sira in sadja; k temu kozarec vina. Končno še skodelica črne kave. Papež tudi ne kadi, kakor so to delali nekateri njegovi visoki predniki.

Kuhinja Svetega očeta je lombardska. Vodi jo, kakor čudno se mogoče zdi, neka dama. Stara signora Lucida, stara gospodinja papeževa, ki jo je prevzel od svoje matere in ki mu je gospodinjila kot monsignoru

rešili, nam dokazujejo najbolj sedanji časi. Zatorej, bodite malo bolj skromni. Šopirite se s tujim socialističnim perjem ni lepo, pa tudi ne krščansko.

Svetovni pregled.

Draginja.

Draginjske razmere v posameznih državah so jako zanimive. V večini kulturnih držav je dosegla draginja svoj višek leta 1920. Od tega časa naprej padajo cene stalno v Ameriki, Angliji, Nizozemski, Švedski, Švici, na Danskem, Japonskem, Francoskem, Norveškem in Laškem. Od leta 1921 do maja t. l. so padle cene na Švedskem za 39%, Danskem za 38%, Norveškem za 33%, v Švici za 32%, na Nizozemskem za 22%, na Laškem za 17%, na Japonskem za 11%, v Ameriki za 4%.

V državah s slabo valuto seveda o padanju cen ne more biti govora. Ker spada tudi naša država v to vrsto, je popolnoma umevno, da se cene pri nas vedno dvigajo. Kakor nam, gre tudi Nemčiji, kjer so se zvišale cene od leta 1921 do maja t. l. za 131%. Predvojnimi cenam se je približala najbolj Amerika, njej slede zaporedoma Anglija, Nizozemska, Švedska, Švica, Danska, Japonska, Norveška, Francija in kot zadnja Italija.

Čehoslovaška. Vrednost čehoslovaške krone prehitro raste. To naraščanje ima silno zle posledice. Češko blago postaja namreč čez noč mnogo dražje in posledica tega je, da odpadajo kupci izven Češke. Ker izostajajo kupci, tovarne nimajo dela in stoje. To povzroča veliko brezposelnost, tako da so do sedaj našteji na Čehoslovaškem nad 300.000 delavcev, ki čakajo na delo.

Ogrska. Že v zadnji številki smo pisali, da preti Ogrski nevarnost revolucije. Ta naša vest se potrjuje iz najvišjega mesta. Regent Madjarske, Horthy, je pisal ministrskemu predsedniku grofu Bethlenu lastnoročno pismo, v katerem konstatira, da je finančni in gospodarski položaj Madjarske jako kritičen. Narodu je treba pomagati, piše Horthy, in sicer čim prej, drugače bo segel po samopomoči. To Horthyjevo pismo jasno kaže, kako resne razmere vladajo na Ogrskem. Horthy se boji revolucije, do katere bi moglo v kratkem priti radi neznosne draginje. Zato pozivlje svoje prijatelje, da naj hitro odpomorejo neznosnim gospodarskim razmeram.

in kardinalu. Signora Lucida nosi nunsko obleko, vodi papeževu gospodinjstvo ravno tako, kakor mu ga je vodila, ko je bil še v Milanu. Ona ima v oskrbi perilo in obleko in je glavni poveljnik kuhinje. To je seveda dvornemu kuharju (ki pod Pijem ne igra nobene vloge več) skrajno neljubo. Ko je poklical papež staro damo v Vatikan, je nastala cela lišna revolucija. Pripoveduje se, da je posegel vmes celo dekan svetega kolegija, kardinal Vanutelli ter je poskušal preprečiti nevarno novotarijo. »Vatikanski običaji kaj takega ne pripuščajo«, je rekel papežu. »Vpeljemo torej novo navado«, je odgovoril papež. »Nobeden vaših prednikov ni kaj takega napravil.« »No, sem pa jaz prvi«, se je odrezal papež.

Ob treh popoldne gre papež na izprehod in to pri vsakem vremenu. To se pravi: Pri sedanji vročini se bo brzkone moral izprehajati že malo pozneje. Kot stari hribolazec hodi tako hitro, da mu njegov tajnik komaj sledi.

Tudi drugače je Pijevo življenje jako skromno. Kot papež in najvišja duševna avtoriteta sveta ima samo enega komornega slugo, kateremu pomagata dva pomočnika. Brije se sam, le lase mu poreže brivec, ki pride v to svrhu vsakih 14 dni v Vatikan. Ta brivec je edini človek, ki si upa obračati drugače jako trmasto papeževu glavo po svoje.

Stavka v ogrski železni industriji. V soboto je izbruhnila stavka v ogrski železni industriji.

Poljska. Pred kratkim je sklenil poljski parlament (sejm) nov volilni red. Nove volitve za parlament bi se morale vršiti začetkom novembra t. l. Potom teh volitev bo izvoljen prvi ustavni parlament, ki bo obstojal iz sejma in senata. Novi parlament bo nadomestil dosedanji sejm, ki je zbroval kot konstituenta skoraj 4 leta. Z dosedanjim sejmom so bili Poljaki že silno nezadovoljni, ker je vsled svoje nesrečne sestave državi več škodil, kakor koristil. Desnica in levica sta bili skoraj enako močni in le težko je bilo dobiti za kako stvar večino. Kot posledica so bile večne vladne krize. Poljaki so bili s tem sejmom nezadovoljni tudi radi tega, ker ni predstavljal prave volje državljanov. Večina poslancev ni bila voljena, temveč nominirana. Imenovani so bili vsi poslanci iz Poznanja in Vzhodne Galicije. Velik del države pa sploh ni bil zastopan — cel vzhod ni imel v sejmju zastopnika. Potom novega volilnega reda izvoljeni parlament bi moral torej pokazati pravo sliko posameznih strank. Vendar te naloge ne bo izpolnil. Reakcionarni desnici v starem režimu se je namreč posrečilo urediti volilni red tako, da delavstvu ne bo mogoče voliti toliko zastopnikov, kakor bi to odgovarjalo njihovem številu. Ravno tako so pritisnjene ob zid z novimi volilnim redom narodnosti. V čisto poljskem ozemlju pride en mandat na samo 60.000 prebivalcev, v narodno mešanem ozemlju šele na 70.000 in v vzhodnem delu države, kjer stanujejo Rusi, pa celo na 85.000. Dalje je vezan ta volilni red s tako volilno geometrijo, da delavstvo in narodnosti ne morejo upati na velike uspehe. Na Poljskem hočejo imeti veleposestniki in kapitalisti za vsako ceno glavno besedo.

Rusija. V Rusiji se upeljuje polagoma zopet kapitalistični družabni red. Sedaj so izšli novi kmetijski zakoni, ki upostavljajo zopet osebno posest. Pravica osebne posesti gre po teh zakonih celo dalje, kakor pod carskim režimom. Kmalu bo ruski družabni red popolnoma tak, kakor vlada v drugih državah. Ali je bilo potrebno, da se je prelilo toliko krvi za nič in zopet nič? Ali je bilo potrebno, da se je uničevala ruska zemlja in da je trpel ruski narod neizmerno trpljenje, samo radi tega, pa edino samo radi tega, ker je nekaj norcev mislilo, da morejo preko noči napraviti nekaj, kar potrebuje deset in desetletnega mirnega razvoja. Seveda je tudi res, da so bile tega največ krive neznosne razmere, ki so vladale v carski Rusiji. Ako ne bi bila carska Rusija tako korumpirana, kakor je bila, bi ne prišlo nikdar do takih poizkusov. Razvoj bi se vršil mirno, kakor se vrši v Nemčiji in Angliji. Danes je jasno, da komunisti ne bodo osrečili človeštva; Rusija nudi najboljši dokaz.

Ruski komunisti pa tudi nimajo srca za delavno ljudstvo. Neverjetno je, kako preganjajo na Ruskem ono delavstvo, ki ni komunističnega prepričanja. Nekaj dni je šele preteklo, odkar so obsodili na smrt veliko število socialnih revolucionarjev. Komunistično uradno glasilo piše o priliki te obsodbe, da je treba socialne revolucionarje, to so ruski socialisti, enostavno uničiti, vse do zadnjega. Lepo komunistično bratstvo je to, kaj ne? Toda komunisti ne grozijo samo, oni tudi izvršujejo, kar obetajo. Posebno piko imajo na gruzinske socialiste, katerih republiko so uničili. Do sedaj so jih zapirali po ječah, sedaj pa so jih zbrali in poslali v ozemlje, kjer vlada lakota, s požno željo, da naj tam poginejo. Na drugi strani pa se bratijo s tujimi kapitalisti, jim dajejo pravice, da izžemajo Rusijo. Eno je gotovo, komunisti človeštva ne bodo rešili.

Italija. Že zadnjič smo poročali, da se je parlamentarni klub italijanske socialistične stranke razcepil in da bo v mesecu septembru vršeci se kongres socialistične stranke izrekel merodajno besedo, ali naj ostane

laška socialnodemokratska stranka enotna, ali naj se razcepi najmanj na dva oziroma na tri dele. V laški socialnodemokratski stranki najdemo iste razmere, kakor pri socialnodemokratskih strankah vseh kulturnih narodov. Stranka ima tri struje: revizionistično, revolucionarno in komunistično. Z velikim trudom je bilo mogoče doseči, da so laški socialisti vsaj na zunaj kazali enoten nastop. Zadnja vladna kriza pa je naredila temu enotnemu nastopu najbrže konec, vsaj za dogleden čas. Facta, ki delavskemu gibanju ni bil naklonjen, je dobil v zbornici radi svoje politike nezaupnico in je moral podati demisijo. Dana je bila možnost, da se sestavi nova vlada, ki bo delavskemu stanu pravičnejša. Da se to doseže bi bilo potrebno, da vstopijo v vlado tudi socialisti. In v resnici so se izjavili revizionistični poslanci, 60 po številu, da so pripravljene podpirati novo vlado. Ker pa revolucionarni in komunistični poslanci, katerih je približno ravno toliko, niso hoteli slišati o tem ničesar, je bil razdor s tem popoln. Toda še predno se je ustanovila nova vlada, je izbruhnila radi nasilja fašistov generalna stavka delavstva vseh socialističnih struk, katero pa so fašisti kmalu udušili. Med tem pa je sestavljen Facta novo vlado, brez socialnih demokratov. Socialnodemokratska stranka je torej doživela o priliki zadnje vladne krize občuten poraz. Prvič je postal razcep stranke gotova stvar, drugič je bila sestavljena vlada brez socialnih demokratov in zopet je sestavljen stari neprijatelj delavskega ljudstva, Facta, pokrovitelj fašistov.

Na Španskem štrajkajo poštni nastavljenjci. Ker so zaprli predsednika in tajnika komiteja za stavko, so izdali stavkujoči proglas, da bodo vzdržali do skrajnosti. Poštni promet skuša uprava vzdržati s pomočjo prostovoljcev. — Menda gre španskim poštarjem tudi tako dobro kot našim, sicer se gotovo ne bi bili poslužili tega skrajnega sredstva. So pač manj potrpežljivi.

Amerika. Na progah ameriških železnic je prišlo ob priliki železničarske stavke do velikih izgredov. Vlada je proti stavkujočim brez moči. Predsednik ameriških držav je zahteval od parlamenta potreben kredit, da more poklicati pod orožje toliko vojaštva, da bo mogoče ščititi železnice pred stavkujočimi.

Poročila z dežele.

(Maribor.) — *Stavbinski delavci pozor!* — Izvedeli smo, da stavbinski podjetniki zlorabljujejo zakon o zaščiti delavstva, ter ne plačujejo nadurno delo s 50 odstotnim poviškom. Zlasti v Mariboru je takih slučajev prav veliko. Nadalje mečejo nekatera podjetja po vrsti delavce iz službe, kar brez štirinajst dnevne odpovedi ali pa tozadevne odpravnine. Tako je na popravili Francovega mlina v Mariboru odpuščala firma »Universal - Bauanstalt« z Dunaja več delavcev brez vsake odpravnine, v čemer bo še govorila zadnja beseda tukajšnja inšpekcija dela. Pri tej tvrdki je zaposlen tudi neki palir Wabreck, Avstrijec, ki terorizira naše slovenske dosedaj še nepokvarjene delavce, da se morajo dati organizirati pri revolucionarni JSDS, češ, ker je tudi on v tej organiziran. Z ozirom na ta slučaj pozivljemo vse poštene slovenske delavce, da nam take slučaje vselej takoj javijo, merodajne oblasti pa opozarjamo na to, da take rogovileže spravijo tje, kamor spadajo. — Podružnica NSS v Mariboru.

Zakaj molčite?

Kakor grob so tiho vse stranke, ki reflektirajo na kmečke in kapitalistične kroglice, ob volitvah, ko se govori o odpravi viničarske bede, dasi dobro vedo, da te družine obupavajo nad svojim življenjem, ker ne zaslužijo skoro nič, sedaj jim je pa še zaporedoma dve leti suša uničila skromni pridelek. Toda v tem se zrcali dovolj jasno, kako se zavedajo te stranke socializma oziroma kako katoliško naziranje imajo o krščanski ljubezni do bližnjega. Slovenska ljudska stranka, ki se odeva s krščanskimi načeli, ter vara s svojim ka-

toliškim praporjem pridobljeno maso med kmečkim prebivalstvom, si niti ne upa odpreti ust v zadevi viničarskega vprašanja, ker se boji zamere pri posestnikih. Do sedaj sem se podpisani prepričal na viničarskih shodih, da se je tega vprašanja upal lotiti edini g. kaplan Erhatic pri Sv. Jakobu v Slov. goricah ter povedati posestnikom, kaj je nesramno izkoriščanje. Vsi drugi pa, kot člani »generalštaba« SLS prodajajo radi svoje politične šarže suktnjo božjega namestnika, ter celo razširjajo po svojih farah glas »vera je v nevarnosti, Žnuderl gre.« Ker nisem prijatelj predrznih sodb, zato prepuščam tudi to pot sodbo javnosti, če je več vredno Boga prodati za politične koristi, ali pa bližnjega ljubiti zavoljo Boga, ter se potoegovati za njegove pravice. Vaše hvalisanje, da imate na kmetih največ pristašev SLS znači, da imate največji del nečloveškega izkoriščanja na svoji vesti in vsled tega Vas bom bičal, dokler ne boste vsaj kot duhovniki in namestniki božji storili svoje dolžnosti ter počevali posestnike, da so tudi neposestniki po božji podobi vstvarjeni ljudje. Pred tem pa je seveda potreba, da ste jim sami za vzgled, ne pa da se goni viničarja zvečer iz stanovanja čeprav se ga ne potrebuje za drugega. O Samostojni kmečki stranki, ki je v okolici Maribora v skrajnem razsulu, nimam povoda govoriti, kar velja tudi o vseh ostalih strankah. Toda Vi pa najpoprej iščite božjega kraljestva in njegove pravice, kajti vse drugo vam bo privrženo — med tem morda celo ministerski stolčki ali pa celo predsedništvo »Jugoslovanske katoliške republike«.

K. Žnuderl, predsednik SOV.

Proč z otroci.

Ta parola se vedno bolj širi med ljudstvom, pa naj bo še tako krščanskega prepričanja. Ljudje se zavedajo, da so jim najčešče na poti otroci, da se jim ne posreči dobiti primerne službe in stanovanja. Tako je n. pr. viničar M. Stern, ki ga je odslovil gospod administrator samostana Šent Paul v Labudski dolini, radi tega, ker mu ni hotel delati celo leto za 70 K, doživel sledeče: Dne 30. julija t. l. se je podal iskati nove službe. Hodil je od enega vinogradnika do drugega celih 10 dni, toda povsod so mu rekli, da ga ne morejo sprejeti, ker ima 5 malih otrok. Zlasti so se s tem nesramnim izgovorom odlikovali gospa König iz Mejlja, g. Narko, Valer, Ogrizek, Senekovitch iz Maribora itd. Stari pošteni gospodarji so se kaj radi včasih pošalili češ: moj viničar je tako bogat, da mu bogastvo že skozi okna gleda (namreč otroci). Toda to ni bila samo šala, temveč gola resnica, kajti kar je pri bogatini kapital, to je pri revežih deca. Kapitalist se lahko na stara leta živi od svojega kapitala, siromak pa od tega, kar mu dajo njegovi otroci. Zalibog, da naša vlada nima smisla, da bi napravila iz tega razloga potrebnih zakonov za zaščito dece poljedelskih delavcev, ki trpe vsled tega grozno preganjanje. Najbrže smatra za koristnejše, da se uvede dvoostrojni sistem kakor na Francoskem. Dokaz, da vlada res dela na to, je maksimiranje draginskih doklad nižjim uslužbencem. Samo čaka naj še malo, posrečilo se ji bo prav lahko privedi državljane ne samo do omejitve na dva otroka, temveč upeljati brezostrojni sistem. Potem pa — zbogom država!

Celje. — Te dni se je raznesla po Celju vest, da se je radi pomanjkanja obesil občinski revež Fuerdrat. Bil je hišnik na magistratu in je prejemal mesečno nagrado, čunje in strmite: celih 50 kron. Ni se torej čuditi, da je začelo starcu presedati tako življenje in da se je sam s smrtjo rešil svoje muke. Sramotno je to za mestno občino, da se tako malo briga za svoje reveže. — Pred javno bolnico poseda dan za dnem nekoliko slaboumen revež, bosonog, zavil v umazane, razcapane cunje. Iz njegovih krefenj se spozna, da mora biti poln mrčesa. Ni pa on edini revež v naši okolici, ki se nahaja v tako desolatnem stanju. Vse se povprašuje, zakaj ne stori mestna občina svoje dolžnosti. Kaj pa je z legatom, ki ga je zapustil velikodušni pokojni Kolenc za mestne reveže? Zakaj se ne podpirajo res pravi ubožci v tako izdatni meri, da jim ne bo treba iskati v smrti rešitve svojega trpljenja?

Ptuj. — Mestna občina je po mnogih obljubah, končno otvorila prepotrebno mesnico v lastni režiji. Na stojnici pred magistratom se prodaja meso vsakomur kg po 44 K. Vsled tega so vsi ptujski mesarji žni-

žali cene mesu, in to od 64 K na 40 do 44 K, ter tako napovedali sedaj konkurenco mestni stojnici. Cene mesu so navzlic temu še previsoke, ako se pomisli, da kupujejo mesarji živino po 14 do 20 K kg žive teže. Koljejo in prodajajo meso od živine najslabše vrste, boljšo živino pa zopet oddajajo za izvoz, dasiravno za tako prekupovanje in trgovanje nimajo koncesije. Okrajno glavarstvo se za to ne zmeni, gotovo ne brez vzroka, zato dela v Ptujju vsak kar hoče. Ubogi delavci in nameščenci pa morajo plačevati cene, ki jih diktirajo špekulanti. Pravica je denar. Reda ni! — 17. t. m. zvečer so vprizorili nemški visokošolci iz »Maribora« igro »Alt Heidelberg« v društvenem domu. Proti tej prireditvi so na okr. glavarstvu vložili protest skoraj vsa slovenska društva. Vodja okrajnega glavarstva dr. P. pa ni hotel prepovedati te nemško-nacionalne prireditve, menda zato, da bi se Nemcem ne zameril, zlasti še, ker se je prireditve vršila na predvečer rojstva bivšega njihovega »presvitlega cesarja F. J. I.« pa tudi Karol je praznoval tega dne svoj rojstni dan. Kdor zna, ta zna. Dvorana je bila nabito polna. Manjkalo ni tudi »boljših« Slovencev, ki pa na slovenske prireditve ne zahajajo. Radovedni smo, kedaj bodo prihajali tudi Nemci na naše prireditve! — Pred kratkim je snel s poslopja okr. glavarstva neki primorski Slovenec številko z nemškim napisom »Schillerplatz«. Čudno, da te spake niso opazili gg. ki stanujejo v posloplju oziroma hodijo že 4 leta skozi hišna vrata ob katerih je blestel ta napis, znak minule slave.

Ptujski junak. — Iz Peskovskega procesa znani provokater, nadučitelj Ivan Klemenčič, je bil v javnem lokalu, v Župančičevi gostilni zopet oklofutani. Dne 16. t. m. zvečer, ko so se vračali naši Sokoli od slavnosti, je imenovani porabil to priliko, da je pred zbranim občinstvom zopet provociral, to pot sokola g. V., kateremu je dejal med mnogimi drugimi žaljkami tudi: Peskov podrepnik. Dobil je takoj na licu mesta zaslužno kazen za svoj vedno predolgi jezik, par gorkih klofut. Radovedni smo, če ga bo bivši gerent tudi sedaj prisilil, da toži, češ, z oklofutanim JDS mestnim odbornikom ne bom skupaj sedel. G. Klemenčič je bil tudi pred kratkim policijsko kaznovan radi motenja nočnega mira. Značilno za učitelja je, da se še s to kaznijo baha. Čudimo se le šolski oblasti, da navzlic povsem slabemu, nemoralnemu, že kaznovanemu obnašanju, pri tem ko v Ptujju sploh ni primernege nadučiteljskega mesta, še vedno pusti tu to zgago. Menda vendar ne samo zato, ker je podpredsednik umirajoče JDS krajevne organizacije? Da bo g. K. lažje obdržal v Ptujju svoj vedno klofutani položaj, predlagamo, naj mu JDS iz svojega »svinčenega fonda« pusti za prihodnji »tapačirati« zabuhla lica s kavčukom.

Tedenske novice.

Javen shod Narodno-socialistične stranke se vrši v soboto, dne 26. avgusta t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Narodnega doma v Celju. Poroča nar. posl. tov. Deržič o političnem položaju in drž. nameščencih. Vsi, ki trpijo pod težo sedanjih neznosnih razmer osobito sleherni drž. nameščenec točno in sigurno na shod!

Javna shoda NSS v Celjskem okrožju. V nedeljo 27. t. m. se vrši ob 8. uri zjutraj v Št. Jurju ob južni železnici javen shod NSS. Na shodu poroča narodni poslanec **Ivan Deržič.** — Isti dan ob 3. uri popoldne se vrši v Zalcu javen shod, na katerem bo govoril tudi narodni poslanec **Ivan Deržič.** Vabimo vse tovariše in somišljenike tamonjne okolice, da se shodov polnoštevilno vdeležijo.

Za stavkujoče rudarje. Za časa stavke bo naša uprava (Gradišče 7) sprejemala darove za stavkujoče. Pozivamo vse čuteče občinstvo, da nam pošilja darove za bedne stavkujoče trpine. Uprava »Nove Pravde«. Imena darovalcev bomo objavili v eni prihodnjih števil, če si tega izrecno ne pridržijo.

Náčelstvo Narodno-socialistične stranke kakor tudi Osrednje vodstvo Narodno-socialne Zveze je razposlalo na vse krajevne organizacije oziroma podružnice poziv, naj se povsod uvedejo zbirke prostovoljnih prispevkov za stavkujoče trboveljske rudarje. Tudi tem potom prosimo vse naše člane in somišljenike, naj vsak po svoji moči pomaga bednim stavkujočim tovarišem. Prispevki naj se dopošljejo na tajništvo NSS oziroma NSZ, Ljubljana, Narodni dom.

Kmetovalcem, obrtnikom in podjetnikom, ki potrebujejo kake delavce, pripravljamo, naj vzamejo v delo stavkujoče trboveljske rudarje. Obrnite se na Narodno-socialno Zvezo, Ljubljana, Narodni dom ali na Zvezo rudarskih delavcev, gostilna Pravič, Trbovlje. Celokupno delavstvo naprošamo, naj ne sprejme najmanjšega dela za časa stavke pri trboveljski družbi.

Višek nesramnosti Trboveljske družbe. Trboveljska družba se pač ne zaveda, kaj je napravila s tem, da je pogoltna v stavko 12.000 ljudi. Če se družba zaveda, potem moramo pač reči, da se z bednimi trpinimi še prav nesramno norčuje, ker je izdala na delavstvo razglas, ki je več kot višek nesramnosti. Po stavki, ki je nastala le po krivdi debelih, njegovih nenasitnih judovskih parasitov okoli trb. družbe, ki niso hoteli zadovoljiti delavstva v njihovih že itak skromnih zahtevah, je šla družba tako daleč, da je izdala na delavstvo sledeči razglas: »Z ozirom na to, da je stopilo delavstvo v stavko, je smatrati glasom službenega reda delavce, ki niso prišli na delo, za odpuščene. Ljubljana, 21. 8. 1922. Za T. P. D. Inž. Klinar in Skubec.« Prepuščamo, naj naša javnost sama sodi o družbi, ki se iz bednih trpinov, katere je pogoltna v stavko, direktno norčuje na tako nesramen način. Gospoda Inž. Klinar in Skubec, ali res nimata čuta sramu in srca? Sta se li res popolnoma prodala judovskim kapitalistom? Slovenski rudar vaju upravičeno proklinja. Težak bo obračun z judovsko trboveljsko družbo. (Po »Jugoslaviji«.)

Protest poslanca Brandnerja. V torek popoldne se je podal nar. poslanec Brandner s strokovnim tajnikom NSZ Kravosom k podnamestniku g. dr. Baltiču, da protestira proti prepovedi javnega shoda, ki je imela za posledico rudarsko stavko. Poslanec Brandner je orisal g. podnamestniku dejanski položaj in zaprosil nujne in energične intervencije vlade, nakar je g. dr. Baltič obljubil, da napravi vse mogoče korake, da se bedno stanje rudarjev enkrat definitivno reši. Upamo, da bodo besede pokr. podnamestnika postale dejanje in da bo vlada vendar vzela v zaščito bedne rudarje.

Navodila vodstva stavke. — Rudarskemu delavstvu. Po 6 mesečnih pogajanjih je spontano izbruhnila stavka dne 20. avgusta. Da se proizvede stavka normalnim putem je potrebno: 1. Celokupnemu delavstvu se nasvetuje, da takoj zapuste revirje in se preselijo na kmete, da si zaslužijo dnevno hrano. 2. Žene in otroci, v kolikor ne morejo istega storiti, se imajo po možnosti preskrbeti z dvomesečno hrano, katera se vsako soboto po noči eventualno prinese domov. 3. Potrebno je največje varčevanje, v svrhu tega je zabranjeno vsako uživanje plača. 4. Gostilničarje se naproši, da takoj zaprejo svoje gostilne. 5. V revirjih mora vladati popolna tišina, prepoveduje se vsako zbiranje po cestah ali javnih lokalih. 6. Stanovanja so potom zakona rudarjem osigurana. 7. Z oblastnimi organi, ki bi hoteli intervenirati, se ima postopati vljudno. 8. Prenehati morajo za časa borbe vsi strankarski in osebni boji. Med rudarji mora zavladati bratstvo. 9. Dnevno se bodo izdajala situacijska poročila o stanju meznega gibanja potom časopisja in oglasov. Skrbelo se bo, da bo vsak o stanju natančno informiran. 10. Tarifni odbor bodo sestavljali od organizacije določeni narodni poslanci.

Stavbinskemu delavstvu v Ljubljani. V nedeljo ob 10. uri se vrši v dvorani gostilne

»pri Levu« javen shod stavbinskega delavstva. Ker vladajo med stavbinskim delavstvom žalostne razmere, je dolžnost slehernega, da se tega shoda vdeleži. Stavbinski delavci vsi na shod! — Odbor odseka stav. del. Narodno-socialne zveze.

»Državni nameščenci so obsojeni, da umirajo gladu«. — Tako pravi ljubljansko »Jutro«, glasilo mladoliberalne klike, ki si je znala na razne načine napolniti svoje žepce in danes ne čuti pomanjkanja, ne čuje tarnanja v družini in klika otrok po koščku kruha. Ti klikarji, ki se jim svetijo obrazi od samih dobrot, si upajo napisati take ironično - cinične žaljivke na račun onih trpinov, ki že ves čas od prevrata sem požrtvovalno, nesebično in z vso potrpežljivostjo delajo za našo mlado državo, ki jo ima ta klika samo za molzno kravo. — Toda, gospodje, čuvajte se! Sila kipi proti vrhuncu! Pazite, da ne prekipi! Tudi javni nameščenece bo imel prav kmalu dosti in bo stopil pred vas ter zahteval svoje pravice do življenja. — Gospodje! To ni res, da bi se ne dalo temu bednemu stanju od pomoči. Vprašamo vas, ali ste že storili vse, da pomagate najrevnejšim? Ne! Zakaj ne zahtevate energično od vlade, v kateri se nahajate sami, izdatne pomoči v tej ali oni obliki. Zakaj ne izzovete za to velevažno vprašanje vladne krize, kakor je to storil minister Pucej in kakor delate ob vsaki strankarski priliki? — Zato ker nimate resne in trdne volje pomagati. — Za posledice, ki jih bo imela grozna beda javnih nameščencev boste odgovorni vi — mladoliberalci. Javni nameščenece ne bo umrl gladu, ampak si bo pomagal sam! — To si zapomnite!

Pomagajmo državnim nameščencem vsaj s tem, da njihova stremljenja moralno podpiramo z našim tiskom, ki naj bi bil enoten. Le tako je pričakovati uspehov. Zato bi bilo dobro, da se članki posameznikov ne priobčajo, pač pa samo nasveti, zahteve in želje, ki jih izdajajo strokovne organizacije. — Pametno bi bilo, da se v tem smislu obrne Zveza javnih nameščencev na vsa uredništva ter potem tudi sama poskrbi za potrebne objave.

Volitni uspehi. — NSS je dobila pri občinskih volitvah v Zagorju ob Savi 7 mandatov, kar je z ozirom na ogromen naval drugih strank zelo veliko. NSS je druga najmočnejša stranka, kar klerikalce posebno boli, ker so pred kratkim v »Domoljubu« zatrjevali, da je NSS v Sloveniji umrla. — Bomo videli!

Iz Beograda poroča »Jutranji list«, da je nekaj glavnih delničarjev Jadranske banke izročilo potom svojega zastopnika dr. Tomašiča državnemu pravdniku tožbo proti bivšemu ravnatelju Jadranske banke v Ljubljani Praprotniku in Kavčniku. — Čudno, da naš najbolj informirani dnevnik »Jutro« o tem prav nič ne ve.

Farbarija finančnega ministra. Glede izplačila 20% priznanc se mora enkrat nehati. Naši poslanci naj brez izjeme zahtevajo takojšnje izplačilo našega denarja, ki se nam je takorekoč ukradel. Jesen je tu, treba drv, krompirja in obutve, a kje vzeti, ko nas pa država tako krasno plača; dajte nam vsaj našo lastnino nazaj. — To, mislimo, se da doseči, saj je denar že dolgo »pripravljen«.

Pomilovanje. — Stavkujoči rudarji s pomilovanjem gledajo na javne nameščence in pravijo: »Kako dolgo hočete še prenašati to gorje?« — V tem smislu nam je

došlo iz nekega rudarskega revirja pismo, ki ga pa ne moremo priobčiti.

Svoji k svojim. — Narodna kavarna v Ljubljani (g. Krapeš) nam je vrnila »Novo Pravdo« s pripombo »ne sprejme več«. To naj vzamejo vsi naši somišljeniki na znanje. — Zdi se, da prihajajo časi, ko bomo zares najstrožje morali izvajati geslo: »svoji k svojim«, ker so pričeli demokrati bojkot proti listom, ki žigosajo današnji žalostni demokratsko-radikalni režim. Ako hočejo gospodje še te vrste boja, prosto jim. Toda našega opravičenega krika s tem ne bodo zadušili, postal bo še jačji.

Socialnost »krščanskih« socialcev. Pred dnevi je poročala »Jugoslavija« o socialnosti krščanskega socialca samostanskega oskrbnika Jožefa Kselmana iz Racerdvara, ki je kar ponoči sodnijskim potom vrgel na cesto viničarja Sevskega, ker mu ni mogel delati za dno štiri kron in 2 obeda. Kselman je pokazal čut »krščanske« ljubezni do bližnjega in socialnosti. Tega slučaja sploh ne bi ponavljali, če se ne bi morali zgrazati nad tamkajšnjim okrajnim glavarstvom, ki pusti viničarja z družino vred ponoči zmrzovati na cesti in mu neče nakazati stanovanja, katero uporablja neka bogata Nemka kot skladišče za seno. Menda, vendar ni upravičena trditve naših kmetov in viničarjev, ki trdijo, da imajo Nemci pri naših gospodih in pri raznih oblastih toliko veljave, da jih z nemskim poklonom hipnotizirajo tako, da postanejo tukoj udani petolizci ter ugođe vsaki želji nemške gospode. Apeliramo na okrajno glavarstvo, naj preskrbi takoj viničarju kako drugo stanovanje, če se že ne mara zameriti visokorodni gospoj Nemki. Sramota, da se to dogaja pri nas v — Jugo - Slaviji.

DRUŽABNI IN ZABAVNI VEČER priredi v nedeljo dne 27. t. m. v hotelu »Tivoli« Savez grafič. radnika-ca, podružnica v Ljubljani s sodelovanjem tipografskega pevskega društva »Sloga« iz Zagreba in godbe Dravske divizije. Začetek ob 4. uri pop. Gostje dobrodošli. Vstop prost!

Iz stranke.

Resolucije nar. socialistične stranke.

Osrednji izvrševalni odbor Narodno-socialistične stranke je na svoji seji dne 20. avgusta 1922 sprejel resolucije:

V prepričanju, da je glavni vzrok težki politični, gospodarski in socialni situaciji naše države na znotraj in zunaj nesporazum med Hrvatji in Srbi izjavljamo:

Narodno-socialistična stranka neomajano zahteva revizijo ustave na podlagi medsebojnega sporazuma Srbov, Hrvatov in Slovencev. Odklanjamo z vso odločnostjo vsako hegemonijo. Odločno obsojamo sedanji vladni režim, ki z vsemi mogočimi sredstvi onemogočuje konsolidacijo države in ki izpostavlja celokupno delavno ljudstvo najhujšemu izkoriščevanju s strani nekoliko privilegiranih velekapitalistov Povdarja, da bode z vso odločnostjo podpirala vsak pokret, da se spremeni dosedanja notranja politika in izvede revizija ustave v smislu politične, kulturne, gospodarske in socialne enakopravnosti Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Prav posebno izvajajo izkoriščevalci iz vrst kapitalističnega podjetništva

neznosen pritisk na gospodarska in socialna prava privatnih nameščencev in drugih kategorij delavstva. Vsa dosejana zakonita določila v zaščito delavstva so nezadostna. Eksistenčna možnost delavstva je skrajno ogrožena. Vladajoče ob zadnji uri opozarjamo, da odstopijo od svoje izkoriščevalne gospodarske politike in se že vendar enkrat zavedo, da s sistematičnim ubijanjem posameznika, ubijajo celoto in ogrožajo razvoj države. Zahtevamo, da se predvsem varujejo interesi našega domačega delavstva, proti importu inozemskega delavstva. Izjemni zakoni, ki odvzemajo delavstvu pravo, legalno boriti se za svoje upravičene socialne in gospodarske zahteve, se morajo kot nedemokratski in reakcionarni takoj ukiniti.

Narodno-socialistična stranka odločno obsoja nečuvno postopanje z javnimi nameščenci. Predpogoj upravne konsolidacije naše države je dobro in vestno uslužbenstvo. Vlada s svojo nesocialno politiko državne nameščence moralno in gmotno upropašča.

Predvsem zahteva Narodno-socialistična stranka:

1. Prejemki državnih nameščencev in upokojencev se morajo urediti tako, da bodo odgovarjali dnevno rastoči draginji. Uvesti se morajo gibljive draginjske doklade, ki se avtomatično skladajo s cenami življenskih potrebščin.

2. Ukiniti se morajo določbe glede maksimiranja draginjskih doklad in določbe glede petinarskega davka.

3. Uveljaviti se mora brez odloga enotna službena pragmatika za vse državne nameščence. Z novo službeno pragmatiko morajo biti neprikrajšano zajamčena vsa politična in socialna prava.

Izdaja konzorcij »Nove Pravde«. Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani. Glavni in odgovorni urednik: Vladimir Kravos, uradnik, Ljubljana.

Kdor hoče imeti res s praviimi predvojnimi barvami prepletkano hišo, naj se obrne edino le na domačo tvrdko

Tone Malgaj
pleskar in ličar
Ljubljana,
Kolodvorska ulica števil. 6.
M. Kuštrin
Ljubljana.

Tehniško in elektrotehniško podjetje. Trgovina s tehničnimi in elektrotehničnimi predmeti na drobno in debelo. Velika zaloga vseh vrst gumija, kolesne in avtomobilske pneumatice. Glavno zastopstvo polnogumijskih strojev iz tovarne »Walter Martiny« Na razpolago je hidravlična stiskalnica za montiranje polnogumijskih strojev.

Centrale: Ljubljana, Rimska cesta števil. 2. Telefon št. 588. Brzjavni: Kuštrin Ljubljana.

Podružnice:
Ljubljana, Dunajska cesta 20. Telefon št. 470
Maribor, Jurčičeva ulica 9. Telefon št. 135
Beograd, Knez Mihajlova ulica števil. 3.

Zaloga čevljev

lastnega izdelka

DRAGOTIN ROGLIČ, Koroška cesta 19, MARIBOR

komisijiska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica števil. 50 (v lastnem posloplju):

Brzjavke: Kredit Ljubljana

Telefon števil. 40, 457 in števil. 548

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter kuponov, nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd.